

**Απόφαση Υπ. Υγείας Υ1α/Γ.Π.ΟΛΚ.76785/12.10.2017 (ΦΕΚ
3758/25.10.2017 τεύχος Β')**

**ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ, ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΒΡΕΦΙΚΟΥΣ,
ΒΡΕΦΟΝΗΡΙΑΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ.**

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον α.ν. 2520/1940 (ΦΕΚ 273/1940 τ.Α') «περί Υγειονομικών Διατάξεων» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
2. Το ν.4025/2011 (ΦΕΚ 228/2011 τ.Α') «Ανασυγκρότηση φορέων Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Κέντρα Αποκατάστασης, Αναδιάρθρωση ΕΣΥ, και Άλλες Διατάξεις», άρθρο 43, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4075/2012 (ΦΕΚ 89/ 2012 τ.Α') «Θέματα Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Ασφαλιστικών Φορέων,...», άρθρο 58 και το ν.4235/2014 (ΦΕΚ 32/τ.Α/11-2-2014), όπως ισχύει.
3. Το άρθρο 1ο της υπ'αριθμ. Γ2α/οικ.4108/1988 υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 546/1988 τ.Β')
4. Το π.δ. 99/2017 (ΦΕΚ 141/2017 τ.Α') «Καθορισμός προϋποθέσεων αδειοδότησης και λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηριακών σταθμών που λειτουργούν εντός νομικών προσώπων των δήμων ή υπηρεσίας των δήμων».
5. Την υπ' αριθμ. Δ22/οικ11828/293/2017 (ΦΕΚ 1157/ 2017 τ.Β) υπουργική απόφαση «Καθορισμός προϋποθέσεων για άδεια ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδων Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (Βρεφικών-Παιδικών-Βρεφονηριακών Σταθμών, Μονάδων Απασχόλησης βρεφών και νηπίων) από φορείς Ιδιωτικού Δικαίου, κερδοσκοπικού και μη χαρακτήρα.
6. Την υπ' αριθμ. Υ1γ/ΓΠ.οικ.47829/2017 (ΦΕΚ 2161/ 2017 τ.Β') υπουργική απόφαση «Υγειονομικοί όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας επιχειρήσεων τροφίμων/ποτών και άλλες διατάξεις».
7. Την υγειονομική διάταξη με αριθμ. Υ1γ/ΓΠοικ. 35797/2012 (ΦΕΚ 1199/2012 τ.Β) «Πιστοποιητικό υγείας εργαζομένων σε επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος».
8. Τους Κανονισμούς (ΕΚ) αριθμ 178/2002, 852/2004, 853/2004, 882/2004, 2073/2005, 1935/2004, 2023/2006 της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
9. Την υπ' αριθμ. πρωτ. Υ1/ΓΠοικ.15903/17-2-2014 εγκύκλιο Υφυπουργού Υγείας (ΑΔΑ: ΒΙΕ4Θ-ΔΙΜ) «Κανόνες υγιεινής για την πρόληψη μετάδοσης λοιμώξεων στους χώρους των βρεφικών, βρεφονηριακών, παιδικών σταθμών, δημόσιων και ιδιωτικών».
10. Τον Κώδικα τροφίμων, ποτών και αντικειμένων κοινής χρήσης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
11. Το π.δ. 106/2014 (ΦΕΚ 173/2014 τ.Α') «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
12. Το π.δ. 73/2015 (ΦΕΚ 116/2015 τ.Α') «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
13. Την από 16-6-2017 εισήγηση των μελών της Εθνικής Επιτροπής Διατροφικής Πολιτικής.
14. Την από 18/9/2017 Γνωμοδότηση της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΣΥ.
15. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού,

αποφασίζει:

Άρθρο 1

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοποί της παρούσας Υγειονομικής Διάταξης είναι ο καθορισμός:

- του τακτικού προληπτικού ιατρικού ελέγχου του προσωπικού,
- των τροφίμων που παρέχονται για τη σίτιση βρεφών και νηπίων και
- των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας των τροφίμων

στους δημοτικούς παιδικούς, βρεφικούς και βρεφονηπιακούς Σταθμούς και στις μονάδες φροντίδας, προσχολικής αγωγής και διαπαιδαγώγησης από φορείς ιδιωτικού δικαίου.

Άρθρο 2

ΟΡΙΣΜΟΙ

1. Οι Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί που λειτουργούν εντός νομικών προσώπων των δήμων ή υπηρεσίας των δήμων, όπως ορίζεται στο π.δ. 99/2017 είναι μονάδες αγωγής και διαπαιδαγώγησης για παιδιά βρεφικής και προσχολικής ηλικίας με σκοπό, εκτός των άλλων, να παρέχουν ημερήσια διατροφή και φροντίδα στα παιδιά που φιλοξενούν τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας.
2. Ως Μονάδες Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης από φορείς ιδιωτικού Δικαίου, κερδοσκοπικού και μη χαρακτήρα, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Δ22/οικ.11828/293/2017 υπουργική απόφαση ορίζονται οι μονάδες που φροντίζουν βρέφη ή/και παιδιά μέχρι την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας.
3. Υγειονομικός έλεγχος για την εφαρμογή της παρούσας είναι η λεπτομερής εξέταση από τις αρμόδιες υγειονομικές υπηρεσίες, των τροφίμων ζωικής ή φυτικής προελεύσεως και των ποτών, καθώς και των αντικειμένων, των χώρων και των εγκαταστάσεων, που παρουσιάζουν υγειονομικό ενδιαφέρον, προκειμένου να περιοριστεί η μετάδοση λοιμογόνων παραγόντων και να διαπιστωθούν τυχόν δυσμενείς επιδράσεις στη Δημόσια Υγεία.

Άρθρο 3

ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Το προσωπικό των Σταθμών εφοδιάζεται με πιστοποιητικό υγείας, όπως αυτό ορίζεται στην υπ'αριθμ. Υ1γ/ ΓΠοικ. 35797/2012 Υγειονομική Διάταξη, το οποίο θα ανανεώνεται κάθε δύο (2) έτη. Επιπλέον του πιστοποιητικού απαιτείται ψυχιατρική εκτίμηση και δερματολογικός έλεγχος κάθε δύο (2) έτη.

Άρθρο 4

ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΠΑΙΔΙΩΝ

1. Στα βρέφη και νήπια κάθε σταθμού παρέχεται η απαραίτητη ποιοτικά και ποσοτικά τροφή (πρωινό και μεσημεριανό κάθε ημέρα). Για τους σταθμούς που έχουν παρατεταμένη (απογευματινή) λειτουργία λαμβάνεται μέριμνα για την επιπρόσθετη διατροφή των παιδιών.
2. Το διαιτολόγιο των παιδιών καθορίζεται σύμφωνα με τις σύγχρονες επιστημονικές παιδιατρικές και διατροφικές απόψεις για την υγιεινή διατροφή των παιδιών καθώς και τις εθνικές διατροφικές συστάσεις.
3. Ως βάση για το διαιτολόγιο λαμβάνεται το προτεινόμενο στο Παράρτημα Ι, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.
4. Το πρόγραμμα διατροφής των παιδιών καταρτίζεται από τον/την Παιδίατρο του Σταθμού σε συνεργασία με τον/τη Διαιτολόγο-Διατροφολόγο του Σταθμού, εφόσον υπηρετεί, και φέρει υποχρεωτικά τις υπογραφές τους.
5. Το πρόγραμμα διατροφής αναρτάται σε εμφανές σημείο του Σταθμού και ενημερώνονται σχετικά οι γονείς. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για την χορήγηση στα παιδιά νωπών φρούτων και λαχανικών, κρέατος, ψαριών και γαλακτοκομικών προϊόντων σε επαρκείς για τις ανάγκες τους ποσότητες όπως επίσης και η μη χορήγηση ειδών διατροφής που περιέχουν συντηρητικές χρωστικές, τεχνητά γλυκαντικές ουσίες, αυξημένη περιεκτικότητα σε ζάχαρη ή σε αλάτι.

Άρθρο 5

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

1. Η υγεία και η ευημερία των παιδιών στους παιδικούς σταθμούς αποτελεί πεδίο υψίστης σημασίας. Για λόγους προστασίας της υγείας ιδιαιτέρως των βρεφών και μικρών παιδιών στους παιδικούς, βρεφικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς πρέπει να παρέχονται ασφαλή τρόφιμα.
2. Εφόσον η παρασκευή των γευμάτων γίνεται εντός του παιδικού, βρεφικού, βρεφονηπιακού σταθμού, απαιτείται η τήρηση των κανόνων υγιεινής, ώστε να διασφαλίζεται όσο το δυνατόν καλύτερα η υγιεινή των γευμάτων και να προλαμβάνονται τα τροφιμογενή νοσήματα. Πρέπει να υπάρχουν κατάλληλες εγκαταστάσεις για την υγιεινή παρασκευή των τροφίμων που προορίζονται για τη διατροφή του παιδικού πληθυσμού, συμπεριλαμβανομένου κατάλληλου εξοπλισμού αποστείρωσης για τα τρόφιμα των βρεφών. Οι υπεύθυνοι των μονάδων πρέπει να μεριμνούν για την προετοιμασία και τον ορθό χειρισμό των τροφίμων. Γι' αυτόν το λόγο το προσωπικό που ασχολείται με την προετοιμασία και το χειρισμό τροφίμων πρέπει να λαμβάνει εκπαίδευση για την υγιεινή των τροφίμων. Ειδικότερα πρέπει να εφαρμόζονται όλες οι υγειονομικές προδιαγραφές και ειδικές απαιτήσεις που προβλέπονται στις οικείες υγειονομικές διατάξεις για τις επιχειρήσεις τροφίμων όπως κάθε φορά ισχύουν.

Στο Παράρτημα ΙΙ, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Απόφασης παρέχονται οδηγίες για τον χειρισμό των τροφίμων τις οποίες οφείλουν να ακολουθούν οι εργαζόμενοι που ασχολούνται με την παρασκευή και την προσφορά των γευμάτων.

3. Στην περίπτωση κατανάλωσης τροφίμων που προέρχονται από τους γονείς ή κηδεμόνες των φιλοξενουμένων παιδιών, οι υπεύθυνοι των σταθμών πρέπει να φροντίζουν για την ασφαλή αποθήκευση και ενδεχόμενη αναθέρμανση των τροφίμων όταν αυτή απαιτείται. Εφόσον τα τρόφιμα μεταφέρονται από τους γονείς, θα πρέπει να παρέχονται σε αυτούς οι απαραίτητες οδηγίες σχετικά με την σωστή αποθήκευση και τη διάρκεια της καθώς και πληροφορίες σχετικά με την αναθέρμανση των τροφίμων.

4. Οι υπεύθυνοι των σταθμών σε περίπτωση ενδείξεων επιδημικής έξαρσης στον παιδικό πληθυσμό οφείλουν άμεσα να ενημερώνουν την τοπική Υγειονομική Υπηρεσία και ειδικότερα, όταν πρόκειται για νοσήματα τροφιμογενούς αιτιολογίας που εμφανίζονται σε δύο ή περισσότερα παιδιά που φιλοξενούνται στον παιδικό σταθμό.

Άρθρο 6

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ HACCP

1. Οι παιδικοί, βρεφικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί που παρασκευάζουν και διαθέτουν γεύμα, οφείλουν να θεσπίζουν, εφαρμόζουν και διατηρούν διαδικασίες βάσει των αρχών HACCP (άρθρο 5 και 6 της υπουργικής απόφασης 47829/2017/ΦΕΚ 2161/τ.Α). Όταν οι εφαρμοζόμενες προαπαιτούμενες προδιαγραφές για την ασφάλεια των τροφίμων, είτε συνοδεύονται από την χρήση οδηγών ορθής πρακτικής είτε όχι, επιτυγχάνουν τον έλεγχο των κινδύνων στα τρόφιμα, δεν υφίσταται λόγος τήρησης συστημάτων αυτοελέγχου πλήρους ανάπτυξης. Σημειώνεται δε ότι, κατά τη διάρκεια της θέσπισης των διαδικασιών HACCP εκ μέρους των υπευθύνων των σταθμών, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι απευθύνονται σε ιδιαίτερα ευαίσθητο και ευπαθή πληθυσμό.
2. Οι υπεύθυνοι των σταθμών οφείλουν να γνωρίζουν τις ευθύνες τους στο πεδίο της δραστηριότητας τους, όπως αυτές προκύπτουν από τις νομοθετικές απαιτήσεις για την υγιεινή των τροφίμων, καθώς επίσης και να τηρούνται ενήμεροι για τις απαιτήσεις της νομοθεσίας από τις τοπικές υγειονομικές υπηρεσίες.

Άρθρο 7

ΕΛΕΓΧΟΙ

1. Σε όλους ανεξαιρέτως τους ανωτέρω χώρους, τόσο των δημοσίων όσο και των ιδιωτικών βρεφικών, βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, θα πραγματοποιούνται έλεγχοι σε τακτά ή έκτακτα χρονικά διαστήματα από τους αρμόδιους φορείς.
2. Οι Προϊστάμενοι των μονάδων οφείλουν να συνεργάζονται με τα αρμόδια όργανα ελέγχου για τυχόν παραβάσεις - παραλήψεις που διαπιστώνονται.
3. Οι έλεγχοι των δειγμάτων που θα λαμβάνονται κατά τη διάρκεια των τακτικών ή εκτάκτων ελέγχων θα αποστέλλονται σε διαπιστευμένα εργαστήρια.

Άρθρο 8

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Στους παραβάτες της παρούσης επιβάλλονται κυρώσεις σύμφωνα με την υφιστάμενη Εθνική Νομοθεσία.

Άρθρο 9

ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Από την ημέρα ενάρξεως ισχύος της παρούσας καταργείται το άρθρο 16 της υπ'αριθμ. Γ2α/οικ.4108/1988 υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 546/1988 τ.Β')

Άρθρο 10

ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Η παρούσα ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

- [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΟ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΟΛΟΓΙΟ](#)

- [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ - ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΕΥΜΑΤΩΝ](#)

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 12 Οκτωβρίου 2017

Ο Υπουργός

ΑΝΔΡΕΑΣ ΞΑΝΘΟΣ